

Dr. Pásku Judit

A „mindenki tehetséges” mítosz valósága

”
„SZÁMÍTUNK RÁD! - SZÁMÍTHATSZ RÁNK! Tudásmegosztás az
ÉReTT hálózatában” – c. pályázat szakmai fóruma

Püspökladány
2019. április 29.

Társadalmi igény a tehetségbe való befektetés háttérében

- Hosszabb távú előnyök elővételezése
 - A jövő innovátorai
 - A jövő alkotó gondolkodói
 - A jövő vezetői
 - Kreatív művészek

A hosszú távú társadalmi megtérülést nagyon nehéz megbecsülni.

Nyugtalanító hozzászólás

- „Tehetséggondozási lufi”
- „... Amikor kevés a pénz, jobban megnézzük, mire költjük, de amikor van dögivel, már nem érdekes, hogy milyen a hatása?”
- „Zsákutcás és pénzfaló, a középszert tehetségesnek beállító rendszer”

JAVASLAT

- „El kellene felejtetni ezeket a szavakat, mint tehetséggondozás és felzárkóztatás... Mondjuk helyette, hogy gyermekközpontú pedagógia”

Megéri-e?

EGYÉNI

a célcsoportba tartozó tanulók és családjuk számára a programban részt venni

HASZON

- Kollégium
- Tankönyvek
- Utazás az iskola településeire
- Tömegközlekedés
- Belföldi csoportos kirándulás (1/év)
- Kulturális programok
- Nyelvvizsga
- ECDL vizsga
- Vezetői engedély
- Külföldi csoportos kirándulás
- Programmenedzsment költségei
- Többletnormatíva

- Magasabb végzettséggel járó magasabb bérek
- Legalább 1 évvel kevesebb idő a munkaerőpiacon
- Adó- és járulékbefizetések elmaradása – **később: költségvetési többletbevezetések**
- Felsőoktatási normatíva

KÖZVETLEN

KÖLTSÉG

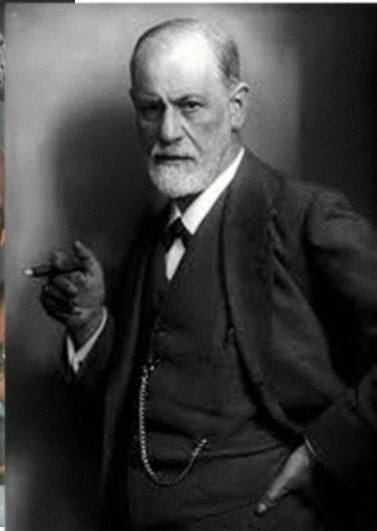
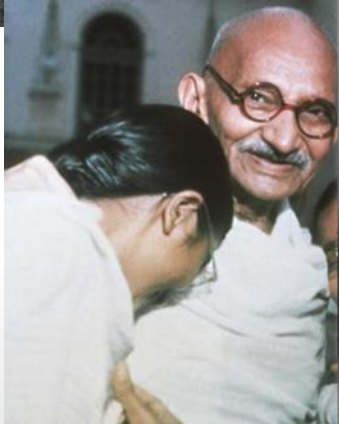
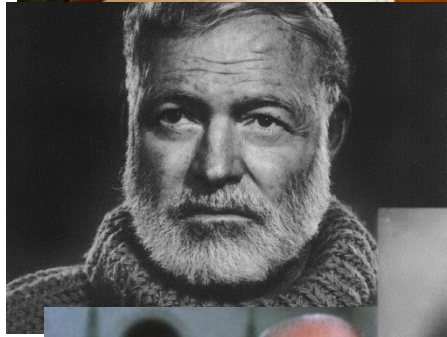
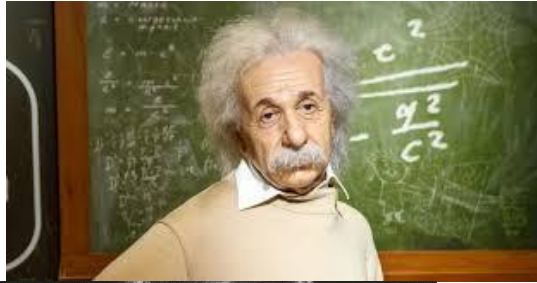
KÖZVETETT

TÁRSADALMI

A program kiadásai megtérülnek a költségvetés számára

A TEHETSÉG FOGALMÁNAK ÉS A
TEHETSÉGGONDOZÁS
GYAKORLATÁNAK KISZÉLESEDÉSE

Fókuszváltás: géniuszokról a hétköznapi tehetségekre

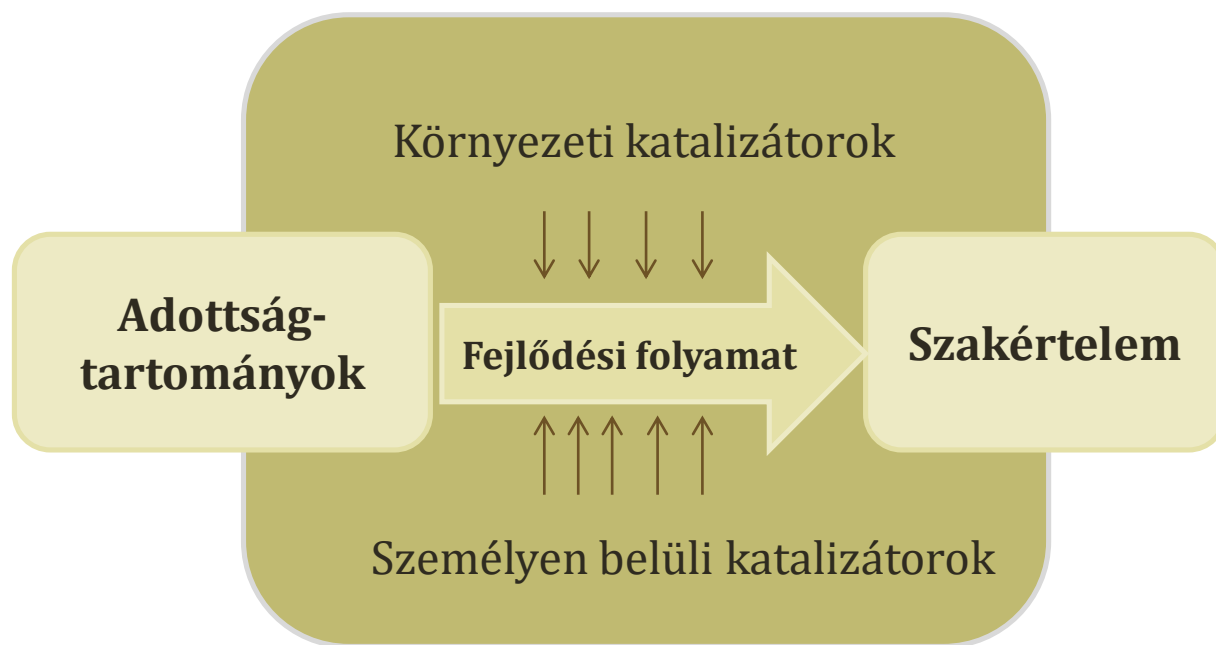
Nemzeti Tehetség Program (126/2008. (XII. 4.))

Rendelet a pedagógiai szakszolgálatok működéséről

(15/2013. (II.26.) EMMI)

2011. évi CXCV. Törvény a Nemzeti Köznevelésről

Dinamikus, fejlődő jelenség

Gyermekkor
Tehetségigéret
Potencialitás
Hajlam

Külső és belső feltételek
Tanulás, gyakorlás

Felnőttkor
Beteljesülés
Teljesítmény
Manifesztálódás

Egyre több mediáló és moderáló tényező → komplex

- Tudatosság
- Teljesítménymotiváció
- Akarat
- Szorgalom
- Elköteleződés
- Érdeklődés
- Én-hatékonyság
- Példakép
- Kritikák kezelése
- Sikerral való megküzdés
- Kihívások kezelése
- Reális énkép
- Pozitív önértékelés
- Céltudatosság
- Erkölcsi tényezők
- Kudarccal való megküzdés
- Stratégiai kockázatvállalási hajlandóság
- Kitartás

Sokféleség

Kritériumok

Teljesítmény
Társadalmi érték
Eredetiség
Újító erő
Ösztönző erő

„50 tehetséges magyar fiatal” program

Miben tehetségesek?

Podmaniczky Krisztina

Kőváriné Ivánfi Brigitta

Kovács Attila

Krajcsó Nelli

Komplikált, macerás dolog az azonosítás - ha mégsem mindenki

- Tehetségterületek változatossága
 - nincsenek „mindenre jó” mérőeszközök
 - eltérő fejlődési pályák (Subotnik és mtsai, 2011)

	Gyermek- kor	Serdülőkor			Felnőttkor		
		korai	közép	késő	fiatal	közép	késő
ZENE							
Korai <u>spec.</u> (fiú szopr.)	start/csúcs	vége					
Korai <u>spec.</u> (hegedű)	start				csúcstelj.		zárás
Későbbi <u>spec.</u> (fuvola)			start		csúcstelj		zárás
Késői <u>spec.</u> (felnőtt ének)				start		csúcstelj	zárás

SPORT							
Korai <u>spec.</u> (tornász)	start			csúcs/zár			
Későbbi <u>spec.</u> (am. futb.)		start			csúcs/zár		

AKADÉMIKUS							
Korai <u>spec.</u> (matematika)	start				Csúcs		zárás
Későbbi <u>spec.</u> (pszich.)				start	Csúcs		zárás

Az azonosítást komplikáló tényezők – folyt.

- A tehetség egy fejlődési folyamat eredménye (disszinkrónia, egyenetlen fejlődés, gyors-lassú érés)
- Alacsony szocioökonómiai státus (*szülői elvárások, értékek, fejlődéssel kapcsolatos hiedelmek, kapcsolati ingerszegénység, nyelvi hátrány...*)
- Kisebbséghez való tartozás (*kulturális ökológiai modell, sztereotípiafenyegetettség*)
- A tehetség különböző fokozatai
- A címkézés problémája – jelölésnek megfelelő viselkedési kényszer, „hivatásos tehetségesek”

A magyar „kölyökzseni”

<http://rtl.hu/rtlklub/fokusz/mi-lett-a-csodagyerekbol>

„Volt, aki csodát várt, de mindig nem tudtam csodát tenni.”

Kiemelkedő képességűektől a zsenikig

- „A tehetség olyan, mint a mesterlövész, aki eltalálja azokat a célpontokat, amiket mások nem érnek el; a zseni olyan, mint a mesterlövész, aki eltalálja azokat a célpontokat, amiket mások még csak nem is látnak.”

Akkor nevezhetünk kiemelkedőnek valakit, ha az illető a korosztálya felső **10%**-ába kerül az adott képesség- vagy tevékenységterületen.

Ezen belül:

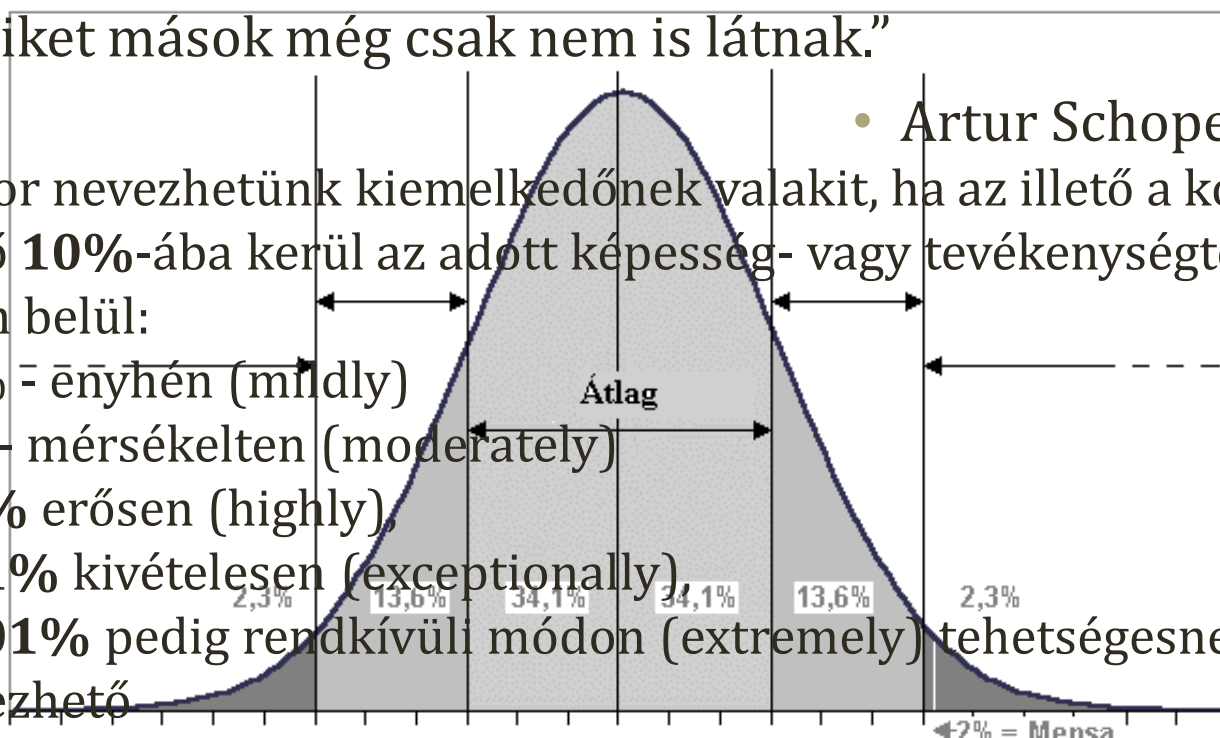
10% - enyhén (mildly)

1% - mérsékelten (moderately)

0,1% erősen (highly)

0,01% kivételesen (exceptionally)

0,001% pedig rendkívüli módon (extremely) tehetségesnek nevezhető

- Artur Schopenhauer

Szükséges-e a tehetségazonosítás?

- Információ a tanulóról (és környezetéről)
- Alulteljesítők felismerése
- Van konkrét program, konkrét célokkal
- Praktikus szempontok (limitált feltételek, beválogatás szakmai indoklása)

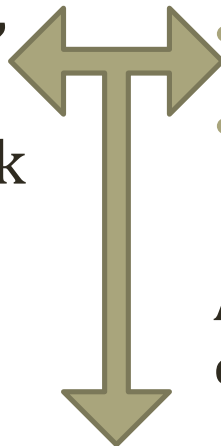

- A gondozáshoz nem azonosítás, hanem kihívás és tevékenységi szabadság kell

- Címkézés negatív hatásai
- Bejósolhatatlanság

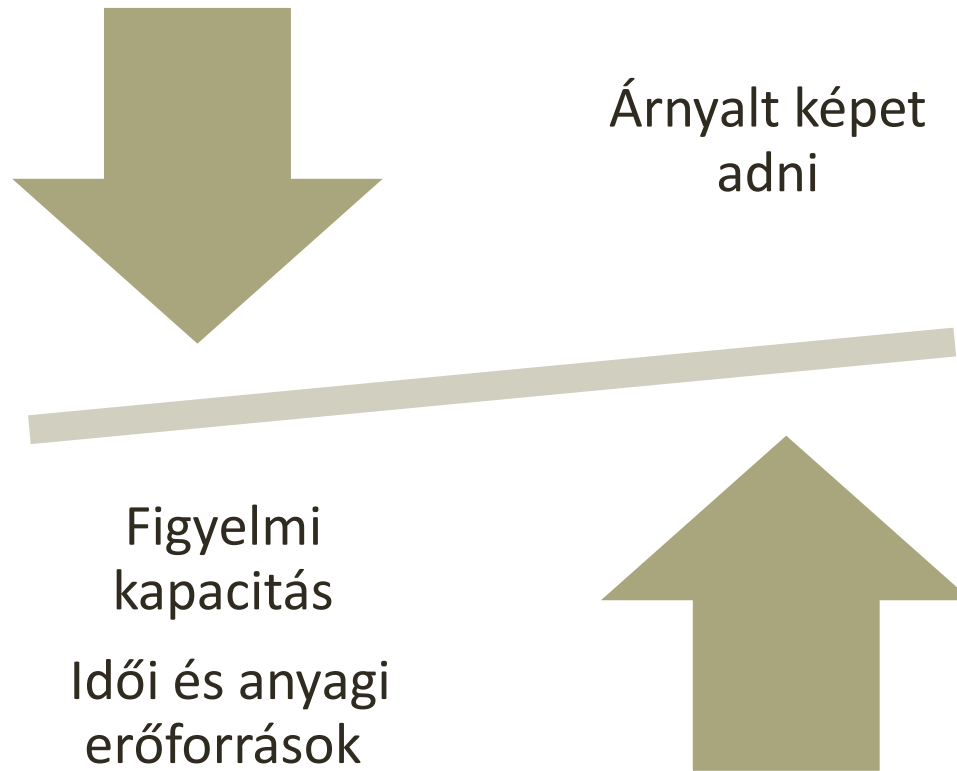

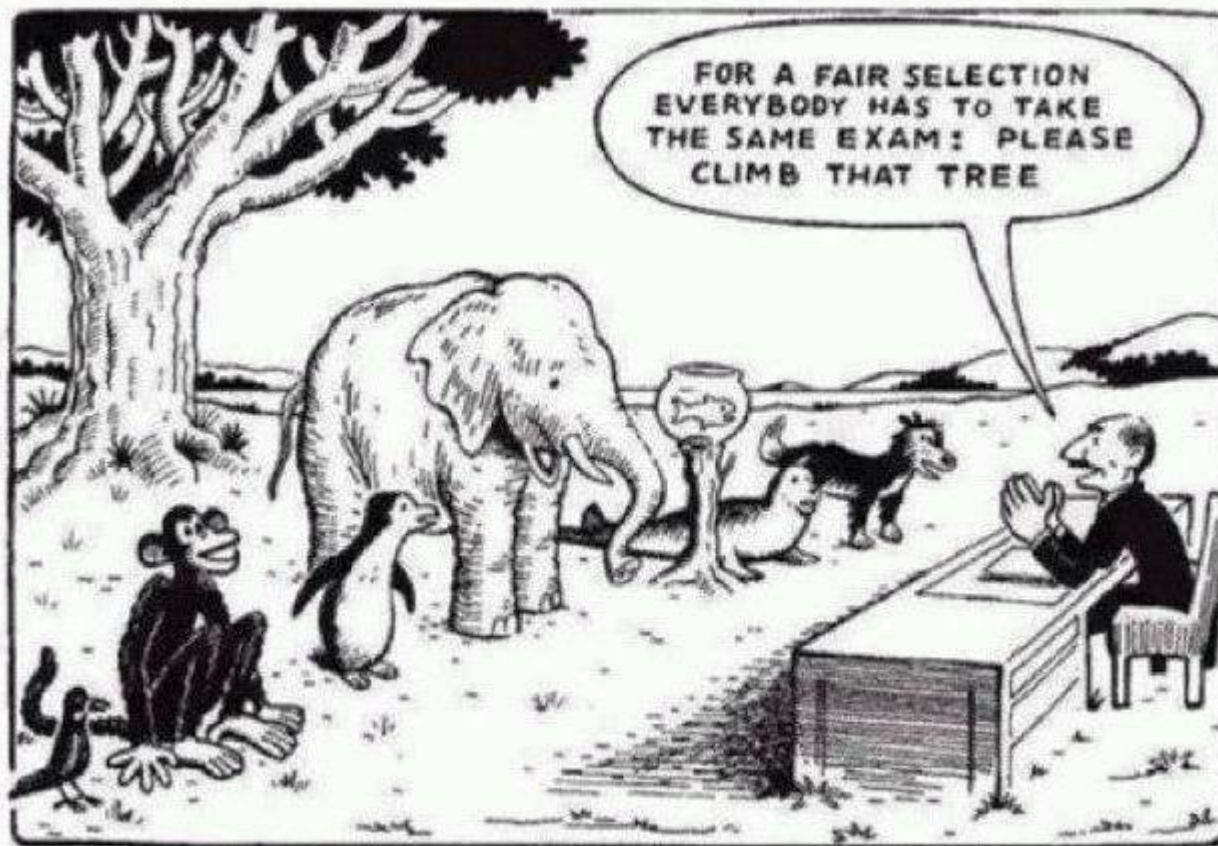
Az egyéni és kontextuális tényezők összetettsége, azok interakciói

„A szolgáltatást és nem a diákokat kell címkézni” (Renzulli, Gaesser 2015)

Kényes egyensúly

Amikor a „Mindenki tehetséges” mítosz valósággá válik:

- Az emberi adottságok, tevékenységek, képességek *sokszínűsége*
- Mindenki *valamennyire* tehetséges
- Mindenkire úgy kell tekinteni, hogy akár *tehetséges is lehet*

KÖSZÖNÖM
FIGYELMÜKET!

kiss.judit@arts.unideb.hu